

ಕಲೆ

ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಮೆರುಗು

ಬೆಲ್ಜಿಯಂನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಯಲುಸೀಮೆ ಕಲೆಯ ಅನುರಣನ

ಆಡುವವರಿಲ್ಲದೆ ಸೊರಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನಪದ ಕಲೆ ದೊಡ್ಡಾಟ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಹೊಸಹುಟ್ಟು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಲಾಪಲ್ಲಟದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿರುವವರು ರಂಗಶಿಕ್ಷಕ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಎನ್. ತಾಳಿಕಟ್ಟೆ ಅವರು ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು 'ಸುಧಾ' ಜೊತೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

■ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕೆ. ತೊಗರ್ಸಿ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಏನೇ ಕಲಿಸಿದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಜನಪದ ಕಲೆಯನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕಲೆಯ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ ತಿಳಿಸಿ, ಸರಳವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ತಂತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ನೋಡಿ ಕಲಿಯಲು ಅವಕಾಶ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಕಲಿಸುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ದೊಡ್ಡವರು ಸಣ್ಣಾಟ-ದೊಡ್ಡಾಟಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ದುಡಿಮೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಕಲೆ-ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ಅನ್ನಿಸಿಲ್ಲ.

ರಂಗಾಸಕ್ತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಆಧುನಿಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದವನ್ನು ನೋಡುವ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಕಲಿಸಲು ಆ ರೀತಿಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ. ಧ್ವನಿ-ನಾದ, ಪುರಾಣದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ನಾಟಕವನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಸಬಹುದು.

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸನಗರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಓದಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನನಗೆ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪರಂಪರೆಯೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹೊಳೆಬೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಾಳಿಕಟ್ಟೆ ಗ್ರಾಮದವನು. ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಕಥೆಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾಳ ಇದ್ದವು. 1992ರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರು ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡಾಟ ಆಡಿದ್ದರು. ಆನಂತರ ಮತ್ತೆ

ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಾಟ ಆಡಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಗೊತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಕನಸು ಹುಟ್ಟಿತು.

ಯಕ್ಷಗಾನದ ಸ್ವರೂಪ, ಅದರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನನ್ಯತೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿ ಮಲೆನಾಡಿನ ಪರಿಸರದ ಈ ಕಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಈಗಲೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ. ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೂ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆಯಾಮ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹತ್ವ ಸಿಗದ ಕಾರಣ ಅದು ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಗ್ಗಾವಿ ಬಳಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಪರಿಸರದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ದೊಡ್ಡಾಟದ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸಂಗೀತ ಪ್ರಧಾನ ಆಟ ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ತನಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡಾಟಕ್ಕೆ ಮರುಮೆರುಗು ನೀಡಬಹುದು ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ಹೊಸ ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಅದು ಬೋರ್ ಅನ್ನಿಸಬಾರದು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಥೆಯ ಹಂದರ ಮತ್ತು ರಂಗದ ಶಿಸ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾರ್ಪಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಒಂದು ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ತಂದು 'ಬಾಲೆಗೆ ಸೋತ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕ' ದೊಡ್ಡಾಟ ಮಾಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ. ನಂತರ ಸರ್ಕಾರ ಆಯೋಜಿಸುವ 'ಕಲೋತ್ಸವ'ದಲ್ಲಿ ಆಡಿಸಿದೆ. ಅದು ತಾಲ್ಲೂಕು, ಜಿಲ್ಲಾ, ರಾಜ್ಯ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಯಿತು.

2016-17 ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರದರ್ಶನದ ನಂತರ ಕಲಾಪ್ರೇಮಿಗಳಿಂದ ಎರಡು-ಮೂರು ಗಂಟೆ ಫೋಟೋಶೂಟ್ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಚ್ಚರಿ ಏನೆಂದರೆ, ಕೆಲವರು ಯಕ್ಷಗಾನ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಇದು ದೊಡ್ಡಾಟ-ಬಯಲಾಟ-ಅಟ್ಟದಾಟ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ 38 ತಂಡಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವು. 12 ಚಿನ್ನದ ಪದಕ ಗಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ತಂಡ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆಯಿತು. ಅಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಲೆಯ ಸಂಗೀತ,

ಬೆಲ್ಜಿಯಂ ಬಾಲ ಕಲಾವಿದರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ